

ΣΓΟΥΡΕ ΒΑΣΙΛΙΚΕ ΜΟΥ ΚΑΙ ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΑ ΜΟΥ ‘ΠΕΡΙ ΒΟΤΑΝΩΝ. ΜΥΡΟΥΔΙΕΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΡΟΣΟΦΙΑ’

ΒΑΣΙΛΟΓΛΟΥ Φ.

3^ο Δημ. Σχολείο Αργυρούπολης, Δ' Δ'νση Πρωτ. Εκπαίδευσης Αθηνών
e-mail: podiki8@hotmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το πρόγραμμα Π.Ε. με τίτλο «Σγουρέ βασιλικέ μου και μαντζουράνα μου, Περί βοτάνων. Μυρουδιές και γιατροσόφια», υλοποιήθηκε το σχολικό έτος 2005-06 από την Δ' τάξη του 3^{ου} Δημ. Σχολείου Αργυρούπολης με συντονιστή το δάσκαλο Βασίλογλου Φώτη. Συνεργάστηκαν ο Δήμος Αργυρούπολης, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης, η Εταιρία Προστασίας της Φύσης, η Φιλοδασική Ένωση Αθηνών, ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου και η φαρμακοποιός της γειτονιάς μας. Το πρόγραμμα περιείχε: 1) Επισκέψεις εξωτερικών συνεργατών στην τάξη 2) Επισκέψεις των παιδιών (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Βοτανικό Κήπο, «βοτανικό μονοπάτι» Καισαριανή, Παιδικό Μουσείο, Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας 3) Ποικίλες δραστηριότητες στην τάξη 4) Ανταλλαγή εμπειριών με άλλα σχολεία, 5) Παρεμβάσεις στο σχολικό κήπο, γειτονικό δασάκι και δημοσίευση «Δελτίου Τύπου» σε εφημερίδα της πόλης μας. Στο τέλος οργανώθηκε Ημερίδα Παρουσίασης του προγράμματος στο σχολείο με προσκεκλημένους εκπροσώπους της σχολικής κοινότητας, των συνεργαζόμενων φορέων και των γονέων. Ο απολογισμός κρίνεται πολύ θετικός. Τα παιδιά είχαν πλούσιες εμπειρίες και οι περιβαλλοντικές παρεμβάσεις μας στην τοπική κοινότητα ήταν σημαντικές.

VASSILOGLOU F.

Argyroupolis 3rd Primary school, D' Administration of Primary School Education in Athens
e-mail: podiki8@hotmail.com

ABSTRACT

The project 'Environmental Education with the title My curly basil and my About herbs: Smells and cures' has been carried out during the school year 2005-06 by the 4th class of the 3rd Primary School of Argyroupolis under the supervision of the teacher Mr.Vassiloglou Fotios. Also, the Argyroupolis town authorities, the Argyroupolis Environmental Education Center, the Association of the Protection of the Nature, the Association of the Friends of the Forest in Athens, the school's Parents Association and the chemist of our neighborhood have cooperated at this project. This project concluded: 1)Visits of the external cooperators in the classroom, 2) Educational visits of the children (University of the science of Agriculture, Votanicos garden, Votanicos path, Kesariani, Children's Museum, National Wood of Parnitha) 3) A variety of activities in the classroom 4) Exchange of experiences with other schools, 5)Interventions at the school garden and the neighborhood's wood Publication of articles in our town newspaper

An one-day presentation of this project was organized in the end of the school year and took place in the school yard. All the guests were representatives of the school societies, the cooperators and the children's parents. The conclusion is considered to be positive. The children had a variety of experiences and the interventions in the environment were remarkable.

Λέξεις κλειδιά:βότανα, υγεία, συνεργασία, ευαισθητοποίηση, δράση, ικανοποίηση, επιτυχία

1.ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

- Η ελκυστικότητα του θέματος για τους μαθητές. Τα φυτά είναι ενδιαφέρον θέμα και σχετίζεται με την καθημερινή τους ζωή και τις εμπειρίες τους.
- Η δυνατότητα βιωματικής προσέγγισης του θέματος,, καθώς οι μαθητές μπορούν να ερευνήσουν την υπάρχουσα κατάσταση.
- Η διαθεματικότητα. Είναι δυνατή η επεξεργασία του συγκεκριμένου θέματος στα πλαίσια του αναλυτικού προγράμματος της Δ' τάξης.
- Η αναγκαιότητα διατήρησης της χλωρίδας του τόπου μας , που υπήρξε πάντα πηγή έμπνευσης για τη λαϊκή δημιουργία.

2.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικοί :

- Να γνωρίσουν τι περιλαμβάνει ο όρος βότανα
- Να καταγράψουν τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.
- Να έρθουν σε άμεση επαφή με τον κόσμο των βοτάνων.
- Να ανακαλύψουν ποια απ αυτά έχουν ευρεία χρήση και ποια όχι.
- Να συζητήσουν με παππούδες ,γιαγιάδες και να μάθουν απ'αυτούς την παραδοσιακή χρήση των βοτάνων.
- Να συσχετίσουν τα βότανα με κείμενα. λογοτεχνικά, μυθολογικά, με παραδόσεις, δημοτικά τραγούδια, θρησκευτικές συνήθειες, τοπωνύμια κ.α.

Συναισθηματικοί :

- Να εκτιμήσουν την προσφορά των βοτάνων στην υγεία και στην ποιότητα ζωής.
- Να υιοθετήσουν στάση σεβασμού και προστασίας απέναντι στα φυτά.
- Να γίνουν ικανά ν' αντιλαμβάνονται το φυσικό περιβάλλον με όλες τους τις αισθήσεις.
- Να τονώσουν το αυτοσυναίσθημα μέσα απ' την ομαδική εργασία.
- Μέσα από τις αλληλεπιδράσεις της ομαδικής εργασίας οι μαθητές κοινωνικοποιούνται και μαθαίνουν να συνεργάζονται.
- Η ομαδική εργασία θα δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για την αυτενέργεια των μαθητών.
- Οι μαθητές, γνωρίζοντας τα φυτά του τόπου τους, θα ευαισθητοποιηθούν για την προστασία και φροντίδα τους.

Ψυχοκινητικοί :

- Η δημιουργική σκέψη και η πρωτοβουλία των μαθητών θα καλλιεργηθούν μέσα από πρωτότυπες και δημιουργικές εργασίες.
- Θα αναπτυχθούν δεξιότητες καταγραφής, ταξινόμησης και έρευνας.
- Οι μαθητές, μέσα από βιωματικές και επικοινωνιακές στρατηγικές, θα αποκτήσουν ικανότητα συνδυασμού δεδομένων και εξεύρεσης λύσεων.
- Οι μαθητές θα αναπτύξουν δράσεις και θα επέμβουν στο κοντινό τους περιβάλλον.

Επιστημονικοί :

- Να μάθουν να καλλιεργούν βότανα ,να παρατηρούν την ανάπτυξη τους και ν'ανακαλύπτουν μόνα τους τη γνώση.

Κοινωνικοί :

- Συνεργασία με φαρμακοποιούς ,βοτανολόγους και άλλους επιστήμονες.

Αισθητικοί :

- Να συνδέσουν την θεραπευτική αξία με την καλλωπιστική.

Στάση Ζωής :

- Να μάθουν ν' αντιμετωπίζουν κάποιες ασθένειες πρώτα με τη βοήθεια των βοτάνων.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μέθοδος Project :

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στο σχεδιασμό και την οργάνωση του. Χωρίζονται σε ομάδες, ανταλλάσσουν πληροφορίες, συλλέγουν υλικό, καταγράφουν, ταξινομούν, αυτοαξιολογούνται και προτείνουν λύσεις

Μελέτη στο πεδίο :

Οι μαθητές με τις σχεδιασμένες εξορμήσεις έξω από το χώρο του σχολείου (γειτονιά-βοτανικοί κήποι-δάσος Καισαριανής- εθνικός δρυμός Πάρνηθας) σε συνδυασμό με την καθημερινή τους δράση στην αυλή του σχολείου γνωρίζουν, παρατηρούν, καταγράφουν και συλλέγουν δεδομένα για το φυσικό περιβάλλον

Επισκόπηση :

Οι μαθητές με συνεντεύξεις συγκεντρώνουν πρωτογενείς πληροφορίες.Μαθαίνουν πώς οι παππούδες και οι γιαγιάδες τους χρησιμοποιούσαν τα βότανα κι έφτιαχναν τα <γιατροσόφια.> τους.

Βιβλιογραφική έρευνα:

Οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες από βιβλία (Βιβλιοθήκη τάξης-σχολείου), περιοδικά, εκπ/τικά πακέτα, φυλλάδια Π.Ο, φωτογραφίες, Internet και χάρτες. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν κυρίως την ιστορική εξέλιξη και θα βοηθήσουν στον εντοπισμό των αλλαγών στο τοπίο και τις αιτίες που τις έφεραν.

Καταιγισμός ιδεών:

Οι μαθητές «θ' ανακαλέσουν» και θα προσδιορίσουν προηγούμενες γνώσεις και θα οδηγηθούν στη επιλογή του θέματος.

4.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στα πλαίσια του προγράμματος επισκεφθήκαμε :

- το Κ.Π.Ε. Αργ/λης,όπου παρακολουθήσαμε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «το δάσος» και συνεχίσαμε στο πεδίο περιδιαβαίνοντας το πευκόδασος του Καρέα στον Υμηττό.
- το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών,όπου ανάμεσα στ'άλλα παρακολουθήσαμε ενημερωτική ομιλία απ' τον καθηγητή Πανεπιστημίου κ.Σκαρλή και συζητήσαμε περί βοτάνων μαζί του.
- τον Βοτανικό Κήπο Ιουλίας και Αλεξάνδρου Διομήδους,όπου γνωρίσαμε φυτά απ' όλο τον κόσμο κι ανάμεσα τους αρκετά σπάνια βότανα.
- το «Βοτανικό Μονοπάτι» και το φυτώριο της Φιλοδασικής Ένωσης Αθηνών στην Καισαριανή.
- το Παιδικό Μουσείο στην Πλάκα ,όπου παρακολουθήσαμε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «τα ιάματα του Ασκληπιού»
- τον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας-σε συνεργασία με τον Ορειβατικό Σύλλογο Αθηνών,όπου περπατήσαμε στο δάσος για μια ώρα παρατηρώντας δέντρα και λουλούδια μέχρι να φθάσουμε στο καταφύγιο Μπάφι.
- τα παιδιά επισκέφθηκαν με τους γονείς τους,ένα απόγευμα,το φαρμακείο της γειτονιάς .

Είχαμε εξωτερικές συνεργασίες με το δήμο Αργυρούπολης και το Κ.Π.Ε. Αργ/λης. Συνεργαστήκαμε με τον αντιδήμαρχο Περιβάλλοντος του Δήμου μας κ. Κανελλίδη και με τον

διευθυντή του Κ.Π.Ε Αργ/λης κ. Φαραγγιτάκη. Επισκέφθηκαν την τάξη μας, κουβέντιασαν μαζί μας θέματα «προστασίας και ανάπτυξης του Πρασίνου» ο πρώτος, και περί « αειφορίας» ο δεύτερος .

Σ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς κάναμε αρκετές δραστηριότητες:

Συζητήσαμε στην τάξη για τα βότανα κάνοντας ιστορική αναδρομή στη χρήση τους από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα ,φτιάξαμε «Βοτανολευκώματα» και φυτέψαμε βασιλικούς σε γλάστρες, παρατηρώντας την ανάπτυξή τους.

- Πήραμε συνεντεύξεις από παππούδες και γιαγιάδες σχετικά με τη χρήση των βοτάνων σε παλιότερους χρόνους και τις παρουσιάσαμε στην τάξη μας.
- Φέραμε βότανα από τα μέρη καταγωγής μας (Ελλάδα,Αλβανία,Γεωργία).
- Μιλήσαμε στην τάξη για μεσογειακή διατροφή και βιολογικά προϊόντα.
- Ψάξαμε σε βιβλία , βρήκαμε τραγούδια απ□ τῆαϊκή μας παράδοση και τα απαγγείλαμε στην τάξη.
- Μιλήσαμε στην τάξη για τη χρήση των βοτάνων και παρασκευάσαμε εκχύματα και αφεψήματα..
- Κάναμε αφισκοκόλληση στην τάξη με υλικό που μας έδωσε το Δασαρχείο Λίμνης Εύβοιας.
- Επίσης παραλάβαμε πλούσιο ενημερωτικό έντυπο υλικό με θέμα την γνωριμία και προστασία του δασικού οικοσυστήματος,το οποίο μοιράστηκε στα παιδιά για να το διαβάσουν και να το συζητήσουν στο σπίτι με τους γονείς τους.
- Εκδώσαμε αφίσα του προγράμματος συνθέτοντας ζωγραφιές μας.

5.ΔΡΑΣΕΙΣ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- Συνεργαστήκαμε με τον Σύλλογο Γονέων του Σχολείου μας και πήραμε μέρος στην Ανθοκομική Έκθεση που οργανώθηκε στο σχολείο. Μας μίλησε γεωπόνος, φύτεψε το κάθε παιδί βολβούς στη γλάστρα του κι όποιος ήθελε αγόρασε σε χαμηλή τιμή φυτά για το σπίτι του.
- Συμμετείχαμε στο πρόγραμμα : Πράσινες γωνιές της γειτονιάς μας σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης και «υιοθετήσαμε» το διπλανό μας δασάκι, όπου πηγαίναμε συχνά και κάναμε ποικίλες δραστηριότητες.
- Συνεργαστήκαμε με τη Φιλοδασική Ένωση Αθηνών και εμπλουτίσαμε το σχολικό μας κήπο με βότανα, που αφιλοκερδώς μας προσέφερε.
- Συνεργαστήκαμε επίσης με όλες τις « ειδικότητες» των εκπαιδευτικών του σχολείου μας. Με τον γυμναστή μας χορέψαμε παραδοσιακούς χορούς, που αναφέρονταν σε λουλούδια. Με τη μουσικό μας τραγουδήσαμε τραγούδια για το πράσινο και τα δέντρα. Με την καθηγήτριά μας των Αγγλικών φτιάξαμε « posters » με θέμα τα βότανα.
- Στα πλαίσια εθνικού και τοπικού δικτύου ανταλλάξαμε εμπειρίες μέσω επιστολών με τα παιδιά της Στ' τάξης του 20^{ου} Δημ. Σχολείου Αιγάλεω και επισκεφθήκαμε το γειτονικό μας σχολείο Κωφών και Βαρηκόων Αργ/λης. Γνωριστήκαμε με τα παιδιά, ανταλλάξαμε εμπειρίες απ' τα περιβαλλοντικά μας προγράμματα, ξαναγηθήκαμε στους χώρους του σχολείου τους και παίξαμε ποδόσφαιρο μαζί τους στην αυλή. Ήταν μια μοναδική εμπειρία για όλους μας.
- Συμμετείχαμε στο Φεστιβάλ Μαθητικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης 2006,το οποίο έγινε το Σάββατο 3 Ιουνίου στον Πειραιά. Εκεί εκθέσαμε το υλικό μας, παρουσιάσαμε το πρόγραμμά μας και παρακολουθήσαμε το «στρογγυλό τραπέζι »των μαθητικών αντιπροσωπειών, όπου συζητήθηκαν περιβαλλοντικά προβλήματα.

Η παρουσίαση του προγράμματός μας έγινε στις 13 Ιουνίου στην Ημερίδα που διοργανώσαμε στο χώρο του σχολείου μας με την ευκαιρία της λήξης των μαθημάτων. Παραβρέθηκαν μεταξύ άλλων και ο σχολικός μας σύμβουλος κ.Σκρέτας,ο αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος του Δήμου μας κ. Κανελλίδης,ο διευθυντής του Κ.Π.Ε. Αργ/λης κ. Φαραγγιτάκης ,οι οποίοι και απηύθυναν χαιρετισμό.

Η διάχυση των αποτελεσμάτων του Προγράμματος συνεχίστηκε και με την έκδοση «Δελτίου Τύπου» το οποίο στάλθηκε στους συνεργάτες του Προγράμματος, περιέχεται στην μαθητική εφημερίδα του σχολείου μας «Χελιδονίσματα» και δημοσιεύτηκε στην τοπική εφημερίδα Αργυρούπολης «Επίκαιρα Νέα». Στο τέλος κάθε παιδί εκτός από τα αναμνηστικά συμμετοχής, πήρε ως επιβράβευση κι από μια φανέλα κι ένα καπέλο με τυπωμένο πάνω τους το σήμα του προγράμματός μας. Επίσης δόθηκαν στα παιδιά φωτογραφίες απ' τις δραστηριότητες του Προγράμματος.

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Έγινε με ερωτηματολόγιο αρχική αξιολόγηση-διεύρυνση γνώσεων, ιδεών, στάσεων και συμπεριφορών των παιδιών και τελική αξιολόγηση όπου ήταν εμφανής η πρόοδος σε όλους τους τομείς. Σ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος έβλεπες διάθεση και ενεργή συμμετοχή των παιδιών.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο απολογισμός κρίνεται πολύ θετικός. Πετύχαμε τους στόχους μας, είχαμε πλούσιες εμπειρίες και οι περιβαλλοντικές παρεμβάσεις μας στον σχολικό χώρο και στην τοπική κοινωνία ήταν σημαντικές.

Στη διάρκεια του περιβαλλοντικού μας Προγράμματος μάθαμε αρκετά πράγματα, γνωρίσαμε καινούργιους φίλους και ζήσαμε πολλές όμορφες στιγμές

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ρ.Χάρλου-Σ.Μόργκαν, «*Η Φύση σε κίνδυνο*», Εκδ. Πατάκη
2. Γ.Σφήκας, «*Η Φύση μας χτες και σήμερα*», Εκδ. Πατάκη
3. Γ.Σφήκας, «*Βιότοποι της Ελλάδας*», Εκδ. Πατάκη
4. Γ.Σφήκας, «*Εθνικοί Δρυμοί*», Εκδ. Πατάκη
5. Γ.Σφήκας, «*Τα αγριολούλουδα*», Εκδ. Πατάκη
6. «*Βοτανοθεραπεία*», Μεγάλη εγκυκλοπαίδεια θεραπευτικών φυτών, Εκδ. ΔΟΜΙΚΗ
7. «*Η Π.Ε. στο Δημοτικό Σχολείο*», Ίδρυμα Μποδοσάκη-WWF
8. «*Γνωρίζω, Συμμετέχω, Προστατεύω*»-WWF Ελλάς